

pka

BERETNING 2019

Pensionskassen for **Farmakonomer**

Indhold

Nye veje med sund fornuft	3
Fællesskabet kommer styrket ud af 2019	4
Mere robust pension og mindre omkostninger	4
Nyt i pensionspakken	6
Digitalt overblik og personlig service	8
Medvind på markederne gav rekordafkast	10
Ansvarlige investeringer	12
Boliger til hele livet og i hele landet	13
Et aktivt år i bestyrelsen	14
Pensionskassens ledelse	15
Året i tal 2019	16

Nye veje med sund fornuft

2019 var et år med rekordstore afkast og ændringer i pensionsordningen, der vil give mere stabile pensioner. Det var også et år, hvor renten på verdensplan dykkede helt ned, og hvor klimaet kom på alle forsider.

Velkommen til alle pensionskassens højdepunkter fra 2019 – alt det, vi i bestyrelsen talte om og arbejdede for hele sidste år.

Pensionskassen for Farmakonomer har siden 1. januar 2018 været med i PKA-samarbejdet som en selvstændig pensionskasse.

Samarbejde og stordriftsfordele gør pensionskassen mere robust over for de krav, medlemmer og myndigheder stiller. Pensionskassen har også fået mulighed for at udvikle flere services og nye produkter til medlemmerne. Og vi kan føre en anden og mere robust investeringsstrategi. Endelig giver PKA-samarbejdet lavere administrationsomkostninger, så medlemmerne får endnu mere ud af deres indbetalinger.

I 2019 ændrede vi beregningen af den forventede pension, så medlemmerne kan se frem til en mere stabil og forudsigelig pension. Når man laver en ændring, opstår der mange spørgsmål – hvad betyder det for mig som medlem, og hvordan skal jeg forholde mig? Langt flere medlemmer har i 2019 kontaktet pensionskassen end sædvanligt. Det har givet kø i telefonerne, som vi har løst ved at kalde ekstra rådgivere ind – vi har også forbedret chat-funktionen, så medlemmerne fortsat kan få hjælp i 2020.

Den store overskrift ved udgangen af 2019 var det rekordstore investeringsafkast i pensionskassen på 1,3 mia. kr. Et gunstigt marked gav gode resultater til gavn for medlemmernes pensioner.

I 2019 kunne pensionskassen, takket være effektivisering og stordrift, sætte omkostningerne ned – og i 2020 gør vi det igen. Omkostningerne falder fra 355 kr. i 2019 til 345 kr. i 2020.

God fornøjelse med at se og læse beretningen for 2019.

Fællesskabet kommer styrket ud af 2019

Store beslutninger for pensionskassen og langsigtet planlægning optog medlemmerne i 2019. De nye rammer kræver tilvænning, men som du kan læse her, er der mange nye tiltag at glæde sig til.

Mere robust pension og mindre omkostninger

Pensionskassen har i 2019 foretaget store ændringer, som stabiliserer pensionerne. Samtidig faldt omkostningerne i 2019 og vil gøre det igen i 2020.

Omkostningerne sat ned igen

I 2019 kunne vi sætte den gennemsnitlige årlige betaling for administration ned fra 365 kr. til 355 kr., og i 2020 gør vi det igen. Pr. 1. januar 2020 er den årlige omkostning pr. medlem faldet til 345 kr.

Mere stabile og forudsigelige pensioner

Bestyrelsen i Pensionskassen for Farmakonomere ønsker, at medlemmerne har de bedste

muligheder for at planlægge deres økonomi som pensionister; de skal kunne forudse, hvad der bliver udbetalt gennem årene på pension.

I mange år har pensionen været beregnet med en høj såkaldt omregningsrente. Det meget lave renteniveau de seneste år og udsigterne til lav vækst og faldende afkast på de finansielle markeder betyder, at pensionskassen ikke længere forventer at kunne fastholde de høje pensioner, som medlemmerne historisk har oplevet.

Omlægning af renten giver stabile udbetalinger

På generalforsamlingen i april 2019 fortalte pensionskassens formand, at bestyrelsen derfor havde besluttet at beregne pensionerne med en lavere og mere realistisk rente i løbet af 2019. Det betyder, at de forventede pensioner er blevet lavere, men pensionerne bliver også mere stabile og forudsigelige. Det er vigtigt at understrege, at nedsættelsen ikke betyder, at der er færre penge på medlemmernes pensionsordning, men at hastigheden i udbetalingen ændres. Medlemmerne får med andre ord en mindre udbetaling, lige når de går på pension – til gengæld kan købekraften med stor sandsynlighed fastholdes fremover.

Hvis pensionskassen får et højere afkast end forventet, vil det give en stigning i pensionskassens samlede formue. Pengene tilhører medlemmerne, og stigningen vil kunne udbetales som tillægspension.

	2015	2019
Medlemmernes samlede indbetalinger	192 mio. kr.	202 mio. kr.
Pensionskassen udbetalte til medlemmerne og deres familier	342 mio. kr.	497 mio. kr.
Antal medlemmer i pensionskassen	7.829	8.296

Besked og rådgivning til medlemmerne

I efteråret har alle medlemmer fået brev i e-Boks om den ændrede beregning af de forventede pensioner. De yngre medlemmer fik at vide, at de ville se en forventet pension, som var lavere end hidtil, men en mere stabil og forudsigelig pension.

Bestyrelsen ved, at den nye beregning af pensionen har stor betydning for den daglige økonomi hos de medlemmer, der får udbetalt pension fra pensionskassen. Derfor har pensionisterne i udgangspunktet beholdt den høje omregningsrente. Det betyder, at deres pension ikke falder her og nu, men at den med stor sandsynlighed vil blive ved med at falde i årene fremover. Medlemmerne blev tilbudt at vælge den nye beregning med stabil udbetalingsprofil. Meget få pensionister valgte at ændre deres udbetalte pension.

Medlemmer, der er meget tæt på pensionsalderen, blev opfordret til at kontakte PKA for at få råd og vejledning.

Ud over de personlige breve, modtog alle farmakonomer en folder sammen med fagbladet Farmakonomer i november 2019. Her var der spørgsmål og svar til baggrunden for den nye beregning af pensionerne, og til hvad ændringen betyder.

Mange medlemmer, især blandt pensionister og medlemmer tæt på pensionsalderen, har ringet til PKA med spørgsmål til de nye beregninger og bekymring over ændringen. Vi ved godt, at det er kompliceret, men det er godt, at så mange medlemmer har henvendt sig og talt med PKA, så de har fået den information og forklaring, de havde brug for.

Nyt i pensionspakken

I 2019 kom der flere forbedringer til pensionspakken og flere følger i 2020. Læs her om forlængede forsikringer, mulighed for at spare mere op, og hvad du kan vente i 2020.

Spar mere op i pensionskassen

Hvis et medlem ønsker at spare mere op, kan man som noget nyt starte en privat pensionsopsparring med samme gode vilkår som i pensionskassen. Medlemmet kan vælge indbetaling til ratepension, aldersopsparring eller livsvarig pension. Her er mulighed for at få en opsparring til en helt anden rente, end bankerne kan give. Det er også muligt at indbetale mere via arbejdsgiveren, så både pensionen og forsikringerne bliver større.

I 2019 har knapt 180 farmakonomer valgt at lægge i alt 6,2 mio. kr. i ekstra, frivillige indbetalinger til deres opsparring.

Forsikringerne dækker længere

Medlemmerne lever generelt længere og er længere tid på arbejdsmarkedet, før de går på pension. Derfor er forsikringerne ved sygdom og død i 2019 blevet forlænget, så medlemmerne og deres familier er sikret helt frem til folkepensionsalderen.

Mere pension med aldersopsparring

Bestyrelsen har besluttet at ændre pensionsordningen i 2020 for de fleste medlemmer, så en del af indbetalingen automatisk går til pensionstypen aldersopsparring.

Det er en fordel for medlemmerne, for aldersopsparring giver flere penge i hånden og større fleksibilitet, når pensionen bliver udbetalt.

Bestyrelsen har vurderet, at der vil være en økonomisk gevinst at hente for op til 90 procent af medlemmerne. Derfor har pensionskassen valgt at indføre ordningen i 2020 for næsten alle

indbetalende medlemmer, så medlemmerne ikke risikerer at gå glip af muligheden for bedre pension.

Indbetalinger til aldersopsparring giver ikke skattefradrag, men til gengæld er udbetalingen skattefri, og aldersopsparring bliver ikke modregnet i folkepensionens tillæg. Derfor er aldersopsparring med til at mindske de samspilsproblemer, der opstår, når fx folkepensionens tillæg bliver nedsat, fordi man selv har sparet op til pension.

For en mindre del af medlemmerne kan det være en fordel at vælge aldersopsparring fra. Fx hvis medlemmet betaler topskat, eller en i medlemmets husstand modtager offentlige ydelser, der er afhængige af indkomsten.

Medlemmerne får besked i e-Boks om ændringen, og der er tilbud om rådgivning med en anbefaling om, hvorvidt aldersopsparring er en fordel i netop deres situation.

Opgraderet pensionspakke på vej

Det har været et ønske fra medlemmerne at få en bedre dækning ved død i deres pensionsordning. Derfor indfører pensionskassen en ny produktpakke, der indeholder en pension ved død, som svarer til en udbetaling i 10 år på 60 % af medlemmets alderspension. Nye medlemmer fra sommeren 2020 får automatisk den nye dækning. De øvrige medlemmer vil senere få tilbud om at vælge den nye produktpakke.

Vi udbreder kendskabet til delpension

PKA-fællesskabets medlemmer har i flere år haft mulighed for at gå på delpension. Det er en fleksibel ordning, der kan bruges til at skru ned for arbejdstiden og op for fritiden som en glidende overgang til pension på fuld tid.

Ordningen går ud på, at man ved pensionsalderen kan få udbetalt en del af pensionen fra pensionskassen, samtidig med at man arbejder på nedsat tid og fortsat indbetaler til pensionsopsparringen.

Bevar tilknytning og udnyt ekspertisen

Medlemmerne efterspørger netop en flydende overgang fra job til pension, viser undersøgelser blandt PKA-medlemmer. De vil gerne beholde en tilknytning til deres fag og kolleger i senior-tilværelsen.

Muligheden for fleksibel tilbagetrækning er en fordel for alle parter. Med stigende levealder og stigende pensionsalder kan medlemmerne få en fleksibilitet i deres arbejdsliv, der også er økonomisk mere fordelagtig.

For arbejdsgiverne kan delpension være et led i en attraktiv seniorpolitik, der kan fastholde medarbejdere i en tid med stor efterspørgsel på faggrupperne i PKA. Og endelig anbefalede også Seniortænk tanken i efteråret 2019, at pensionsselskaberne bør tilbyde mere fleksible muligheder for delpension og pause i pensionen.

Alle har dog endnu ikke hørt om den gode mulighed. Derfor har pensionskassen sammen med de faglige organisationer og arbejdsgiverne sat fokus på at udbrede kendskabet til delpension.

Fællesmøder og mere opmærksomhed

I et samarbejde mellem Dansk Sygeplejeråd kreds Syddanmark, HR på Odense Universitets-hospital og Odense Kommune har pensionskassen arrangeret særlige møder for at udbrede kendskabet til delpension hos både ledelse og ansatte. Alle faggrupper på regionens sygehuse blev inviteret.

Delpension var også temaet i det digitale medlemsblad ditpka.dk i juni 2019.

I 2020 planlægger vi flere møder og andre tiltag, der skal gøre endnu flere opmærksomme på muligheden for delpension.

Digitalt overblik og personlig service

Det er ikke hver dag, man har brug for at tjekke sin pension. Men når behovet er der, skal overblikket være nemt og intuitivt og selvbetjeningsmulighederne fungere godt. Se her, hvordan servicen har været i 2019.

Der er mange muligheder for at kommunikere med PKA. Medlemmerne kan med det samme få rådgivning og svar på spørgsmål, når de kontakter PKA; hvad enten det er via hjemmesiden, i telefonen, eller på informations- og pensionsmøder rundt i landet.

Digitalt overblik døgnet rundt

De fleste tjekker ikke deres pensioner så tit. Det behøver man heller ikke, men det er vigtigt, at medlemmerne nemt og hurtigt kan få det fulde overblik, når de går ind på pka.dk eller bruger appen PKAgo. Her kan medlemmerne se, hvad de selv og deres familie kan forvente at få udbetalt, hvis de bliver for syge til at arbejde, når de skal på pension, og når de dør.

Vi arbejder hele tiden på at effektivisere vores it-systemer, så servicen kan blive endnu bedre og endnu mere personlig. Stordrift og effektivisering giver også lavere omkostninger, uden at det betyder ringere service til medlemmerne.

I foråret 2019 fik PKA prisen for 'Årets bedste digitale kundeløsninger' blandt landets pensionselskaber. Både medlemmer og eksperter gav høje bedømmelser til PKA's digitale kommunikation og service.

Selvbetjening sparer tid og giver ro til at tænke

På pka.dk og i appen PKAgo kan medlemmerne se deres pensioner og bruge selvbetjening lige på det tidspunkt, der passer dem. Har de brug for at ændre noget eller træffe valg, sker det i de mange digitale værktøjer, der tager udgangspunkt i medlemmets egne tal og egen situation. Medlemmerne kan fx planlægge pensionen, starte udbetaling af pension herunder få udbetalt delpension, bestemme begunstigelse, og samle pensioner. I selvbetjeningsværktøjerne

får medlemmerne overblik over deres muligheder og kan se konsekvensen af forskellige valgmuligheder, inden de beslutter sig

I løbet af 2019 har farmakonomeerne fået endnu flere værktøjer til pensionen, blandt andet pensionstjek og en nem adgang til at spare mere op.

Hjælp til at planlægge seniorlivet

Med et pensionstjek kan medlemmerne sammenligne deres pension med lønnen i dag. De får en anbefaling til, hvor stor opsparingen bør være og ser straks hvordan deres pension er i forhold til den anbefaling. Det giver et godt pejlemærke på, om pensionen rækker til alt det, man vil – eller om der er behov for at spare ekstra op.

Hvis et medlem ønsker at spare mere op, er det nemt at starte en privat pensionsopsparing på pka.dk.

Det er ofte en god idé at samle sine pensioner ét sted. Har man en pensionsopsparing i et andet selskab fra et tidligere arbejde - eller en privat pensionsopsparing i banken, er der mange penge at spare ved kun at betale omkostninger et sted, og medlemmet får både bedre renter og bedre overblik ved at samle pensionerne hos PKA.

Få besked om nyheder og ændringer på mail

Pensionskassen skriver til medlemmerne i e-Boks eller på e-mail, hvis medlemmet har givet samtykke til det. Her får de besked og gode råd, hvis der er nye muligheder i pensionsordningen, eller noget de kan vælge anderledes.

Kø på telefonerne i efteråret 2019 – det er forbedret nu

Mange medlemmer tager kontakt til PKA med spørgsmål til deres pension og i forbindelse med de breve og e-mails, medlemmerne får i løbet af året.

I efteråret 2019 ringede langt flere medlemmer end normalt, fordi mange havde fået besked om ændringer i deres ordning. Medlemmerne havde svært ved at komme igennem, og der var kø til rådgiverne. Siden da har PKA fået flere rådgivere, så medlemmerne nu igen kan få hurtig hjælp over telefonen.

Stor interesse for medlemsmøder og kurser

Omkring 14.000 PKA-medlemmer mødte PKA til arrangementer rundt i landet i løbet af 2019, heraf ca. 400 farmakonomer.

Medlemmerne kan samle kolleger på arbejdspladsen eller i et område til et informationsmøde, hvor en PKA-rådgiver kommer ud og gennemgår pensionsordningen og mulighederne i den. 3.441 medlemmer blev klogere på pension i 2019 på 103 møder.

Er man 58+ år er der tilbud om at komme til seniormøder med særlig fokus på muligheder og overvejelser, når man skal planlægge sin pension. 245 farmakonomer deltog på 4 seniormøder specielt for farmakonomer. I alt deltog 1.500 PKA-medlemmer og 317 ledsagere på 34 seniormøder rundt om i landet.

Der blev holdt 11 kurser for tillidsrepræsentanter med i alt 427 deltagere – 42 af dem var farmakonomer.

I 2019 mødte ca. 8.500 medlemmer PKA på en stand ved 44 begivenheder i samarbejde med de faglige organisationer.

Medvind på markederne gav rekordafkast

2019 var et år med fuld fart på investeringsmarkederne. Næsten alle typer af investeringer gav høje afkast, og det betød, at pensionskassen opnåede det største investeringsresultat i kroner og øre nogensinde.

I Pensionskassen for Farmakonomer løb det samlede investeringsresultat op i 1,3 mia. kr. I procent svarer det til et afkast på 13,4 % af investeringsporteføljen.

Det gode afkast betyder, at pensionskassen bliver endnu mere robust, så medlemmerne er sikret en god forrentning af pensionerne i både gode og mindre gode år.

I 2019 har pensionskassen fortsat arbejdet med at implementere den nye investeringsstrategi som følge af, at Pensionskassen for Farmakonomer er blevet en del af PKA-fællesskabet. Målet med den nye strategi er at opnå høje stabile afkast, der samtidig bidrager til at skabe et mere bæredygtigt samfund.

Grønt fokus giver gevinst

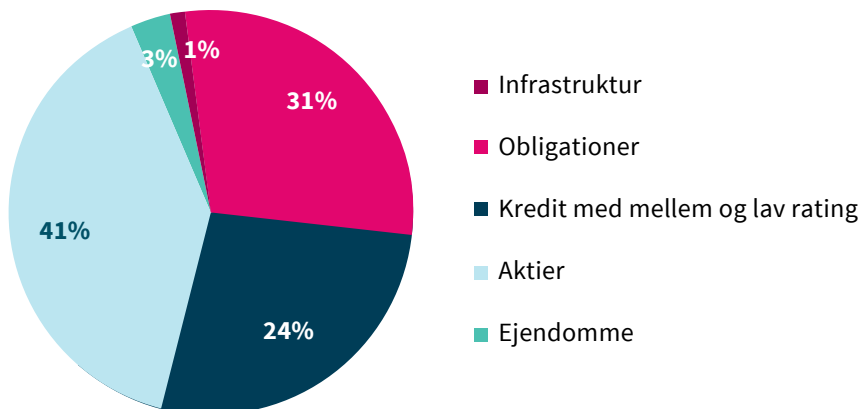
En del af strategien er at fokusere yderligere på investeringer i grøn energi, fx vindmølleparker og solceller, og i højere grad få integreret PKA's klimastrategi på investeringsområdet.

Pensionskasserne i PKA-fællesskabet investerede 527 mio. kr. i 2019. i etableringen af en ny vindmøllepark i USA's næststørste stat, Texas. Og pensionskasserne var med til at sætte fart på den grønne omstilling i Holland ved at investere samlet 2,5 mia. kr. i grønne statsobligationer. Her skal pengene blandt andet bruges til mere vedvarende energi, klimavenlig transport og klimatilpasningsprojekter.

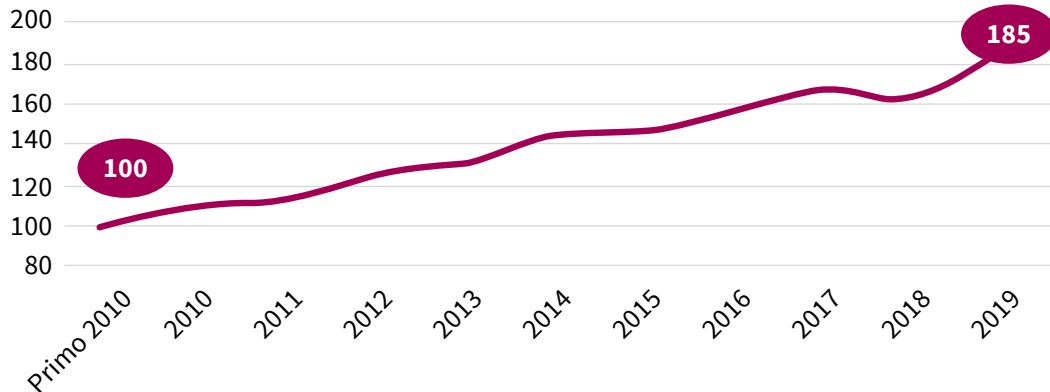
Alt i alt har pensionskasserne nu investeret samlet over 26 mia. kr. i klimarelaterede projekter, og investeringerne i blandt andet vind- og solenergi leverer grøn strøm til mere end 3 mio. husstande. PKA's grønne energi-investeringer har historisk givet et tocifret årligt afkast.

Det er heldigvis ikke kun os selv, der siger, at PKA er Danmarks grønneste pensionsfælleskab. PKA fik i 2019 for femte år i træk førstepladsen i WWF Verdensnaturfondens kåring af de mest klimavenlige pensionselskaber.

Sådan fordeler investeringerne sig

100 kr. er blevet til

Men ambitionerne stopper ikke her. I september ved FN's klimatopmøde i New York kunne PKA sammen med resten af den danske pensionssektor og statsministeren offentliggøre en ambitiøs plan for, hvordan den grønne omstilling skal finansieres med yderligere 350 mia. kr. frem mod 2030.

Det viser en helt ny vej til at finde de nødvendige penge til den grønne omstilling, og med aftalen kan vi som pensionskasse bidrage til at indfri målsætningen i klimaloven om at reducere Danmarks CO₂-aftryk med 70 % i 2030.

Pensionskassen presser også virksomheder i en grønnere retning. Gennem initiativet Climate Action 100+ lægger PKA pres på verdens største CO₂-udledere til at fremlægge planer for at komme på linje med Parisaftalens målsætninger. Det sker i samarbejde med mere end 370 andre investorer, der samlet forvalter mere end 235 billioner kroner.

Det har i 2019 fået energigiganten Shell til at tage flere skridt for at imødekomme investorernes bekymringer. Blandt andet ved at sætte konkrete mål for reduktion af drivhusgasudledning. Modsat har det amerikanske energiselskab ExxonMobil ikke været villige til at gå i dialog med investorerne. Derfor har PKA ekskluderet selskabet.

Initiativet Climate Action 100+ fortsætter til 2022. Til den tid vil pensionskassen gennemgå alle de involverede selskabers forretningsplaner for, hvordan de vil komme på linje med Parisaftalens målsætninger. Hvis det ikke er tilfældet, vil de blive ekskluderet.

I de to seneste år har PKA desuden sat fokus på transportsektoren. PKA har kortlagt de største bilselskabers planer for omstilling til Parisaftalen, og PKA er gået i dialog med selskaberne om, hvordan de kan omstille deres produktion til mere klimavenlige typer af biler.

På baggrund af den dialog har PKA ekskluderet et bilselskab, og PKA er gået i kritisk dialog med yderligere fem selskaber, der er sat på observationslisten.

PKA støtter FN's verdensmål

FN's 17 verdensmål skal sikre en global bæredygtig udvikling og bl.a. udrydde fattigdom og sult, sikre grøn energi og anstændige jobs. PKA støtter de 17 verdensmål, og har særligt fokus på, at investeringerne og det aktive ejerskab bidrager til syv af målene.

Pensionskassen har bl.a. investeret i IFU's Verdensmålsfond, der arbejder for verdensmålene i udviklingslande. Pensionskassen investerer fx. i mikrolån, der hjælper særligt kvinder i nogle af verdens fattigste lande med at skabe et bedre livsgrundlag. Det bidrager til verdensmålene om ligestilling mellem kønnene, anstændige job og økonomisk vækst. Pensionskassen investerer i fx vindmølleparker, solceller og grønne obligationer, der bidrager til verdensmålene om bæredygtig energi og klima. Og pensionskassen bidrager til verdensmålene om bæredygtige byer, rent vand og sanitet med investeringer i grønne ejendomme og miljøvenlig byudvikling.

Boliger til glæde og gavn

Pensionskassens ejendomsinvesteringer var også med til at få opsparingerne til at vokse i 2019. Samlet gav de et afkast på 12,2 %.

Pensionskassen investerer både erhvervsejendomme, i offentligt-private ejendomsprojekter som fx Psykiatrisk Hospital i Skejby, og i forskellige boligtyper.

De mange boliginvesteringer giver både et fornuftigt afkast til pensionerne og giver medlemmerne mulighed for at leje en bolig, der passer til deres behov.

Udover almindelige lejeboliger bygger pensionskassen blandt andet studieboliger til de unge medlemmer, seniorboliger til de ældre medlemmer, og pensionskassen bidrager til at udvikle områder som fx Gellerup i Aarhus, hvor de nye blandede PKA-boliger er med til at skabe en mere sammenhængende bydel.

Ansvarlige investeringer

Klima og grøn omstilling, investering i udviklingslande, bæredygtige ejendomme og aktivt ejerskab er både med til at sikre gode pensioner og bidrager til FN's Verdensmål.

Se mere om PKA's ansvarlige investeringer på ansvarlige-investeringer.dk

Boliger til hele livet og i hele landet

Pensionskassens ejendomme giver både et godt afkast til pensionerne, og medlemmerne får mulighed for at leje en attraktiv bolig. Med ejendommene bidrager pensionskassen til grønnere og mere mangfoldige byer.

Pensionskasserne i PKA har ca. 8.300 lejemål fordelt i hele Danmark. Knap halvdelen er udlejet til PKA-medlemmer. Formålet med ejendommene er at skabe fornuftige afkast samtidig med, at medlemmerne får mulighed for at leje en attraktiv bolig, der passer til deres behov. Derfor investerer pensionskassen i flere forskellige boligtyper som fx studieboliger og seniorboliger.

Pensionskassen har en ambition om at tilbyde lejeboliger i hele Danmark. Samtidig flytter flere og flere til de større byer. Det gør det attraktivt at investere i boliger i større provinsbyer. I de seneste år har pensionskasserne i PKA fx investeret i boligbygging i Aalborg, Odense og Aabenraa, og i 2019 har PKA igangsat nye boligprojekter i Herning og Hillerød.

Rift om boliger i Gellerup

Den aarhusianske bydel Gellerup er i fuld gang med at blive udviklet til en mere socialt sammenhængende og attraktiv bydel at bo i. Det kræver blandt andet nye og bedre boliger i området. Pensionskasserne i PKA bidrager til udviklingen ved at bygge ca. 190 nye blandede boliger. De første stod klar i starten af 2020, og der var stor rift om de nybyggede lejligheder, da der blev åbnet for udlejning.

Mangfoldige bydele på Grønttorvet

Mangfoldighed og grønne områder kendetegner Københavns nye bydel, Grønttorvet, som pensionskasserne opfører sammen med FB Gruppen. Bydelen indeholder både almene-, leje-, andels- og ejerboliger fordelt på lejligheder, studieboliger, seniorbofællesskaber og rækkehuse. 900 af boligerne er PKA-lejemål. Pensionskassen håber at kunne investere i lignende projekter andre steder i Danmark.

Aktivt seniorbofællesskab

En vigtig del af Grønttorvet er seniorbofællesskabet Kamelia Hus, som pensionskasserne i PKA har bygget i samarbejde med Realdania og FB Gruppen. De første lejere flyttede allerede ind i marts 2019, og i oktober inviterede PKA og beboerne indenfor til housewarming. Huset skal bidrage med fællesskab og liv, både for husets beboere og for bydelens naboer i Valby.

PKA vil bruge erfaringerne fra Grønttorvet til at se på mulighederne for at opføre flere seniorbofællesskaber rundt om i landet.

Billige boliger til studerende

Pensionskassen investerer i ungdoms- og studieboliger, der giver de unge medlemmer mulighed for at få en god bolig i studietiden, til en husleje der er til at betale. Pensionskasserne i PKA-fællesskabet har i dag investeret i 500 studieboliger i København og Aalborg.

Grønne boliger

Når pensionskassen bygger boliger, bygges der altid grønt. PKA bæredygtighedscertificerer sine ejendomme og energiret overer løbende eksisterende ejendomme. Samtidig bygger PKA nye ejendomme efter højeste klimastandarder.

Siden 2016 har PKA-fællesskabet investeret 800 mio. kr. i 344 svanemærkede boliger. Boligerne har et lavt energiforbrug og fokus på bæredygtighed i hele ejendommens levetid – fra opførelse og drift til genanvendelse af materialer ved ombygning eller nedrivning.

Byggeri til OPP

Pensionskassen ønsker også at bidrage til udviklingen af samfundet ved at investere i offentlige-private-partnerskaber. PKA-fællesskabet har i de senere år blandt andet investeret i akutsygehuset i Slagelse og det nye psykiatriske hospital i Skejby.

Et aktivt år i bestyrelsen

I 2019 valgte bestyrelsen pensionskassens nye administrerende direktør, og den løbende tilpasning af den samlede investeringsportefølje var blandt de mange emner, der fyldte i bestyrelsens arbejde.

Ansættelse af ny direktør

PKA og pensionskassernes bestyrelser har i 2019 gennemført en proces med at finde Peter Damgaard Jensens afløser som administrerende direktør for pensionskasserne og PKA. Arbejdet har blandt andet bestået i at opstille kriterierne for valget af den nye direktør. I oktober 2019 blev det offentliggjort, at Jon Johnsen er ny administrerende direktør i PKA med tiltrædelse 1. marts 2020.

Til rollen som administrerende direktør har bestyrelserne ønsket at finde en kandidat, som har stor erfaring fra pensionssektoren og samtidig nogle grundlæggende værdier, der passer til PKA.

Ansvarlige investeringer og skattepolitik på temadag

I starten af året var medlemmerne fra alle pensionskassernes bestyrelser samlet til en temadag, hvor de drøftede nogle af de emner, der indgår i bestyrelsernes arbejde.

Ud fra temadagens oplæg drøftede bestyrelsesmedlemmerne ansvarlige investeringer, herunder hvordan PKA arbejder med politikker og retningslinjer, vores erfaringer og investeringer inden for mikrofinansiering og internationale klimasamarbejder som [IIGCC](#) og [Global Commission on Adaptation](#).

Kompleksiteten i bestyrelsesarbejdet er stigende, og bestyrelsesmedlemmerne fik derfor dybere indsigt i problemstillinger som udbytteskattesagerne og pensionskassernes beskatning med udgangspunkt i PKA's skattepolitik og den lovgivningsmæssige og politiske udvikling. Herfra blev det diskuteret, hvordan PKA's politikker på områderne kan udvikles. Også PKA's håndtering af ekstern kommunikation, når svære sager opstår i pressen, blev diskuteret. For eksempel hvordan bestyrelserne kan blive orienteret undervejs ved svære sager, samtidig med at fortrolighedskrav i lovgivning og aftaler efterleves.

Bestyrelsesevaluering styrker det fremtidige arbejde

Bestyrelsen har i 2019 gennemført en omfattende bestyrelsesevaluering med ekstern bistand. De overordnede temaer for bestyrelseevalueringen har været bestyrelsens ansvarsområder, governance, processer, sammensætning og kompetencer med henblik på fortsat at udvikle og effektivisere bestyrelsesarbejdet.

Bestyrelsen har kollektivt drøftet evalueringresultaterne, der viser en generel opfattelse af et overordnet velfungerende og godt samarbejde i bestyrelsen. Og for at imødekomme den stigende kompleksitet i pensionskassen og sætte fokus på værdiskabelsen af governancemodellen ved PKA-samarbejdet, har bestyrelsen vedtaget en handlingsplan for 2020 med fokusområder og tiltag, der vil styrke bestyrelsens arbejde, processer og kompetencer.

Som en del af handlingsplanen, vil bestyrelsen i 2020 tage en række strategiske drøftelser om PKA's udvikling, samt følge op på evalueringen i forhold til spørgsmål om it-sikkerhed, dataetik og digitalisering.

Bestyrelsestur til USA

Bestyrelsen var i efteråret 2019 på en fælles studietur med bestyrelserne fra de tre andre PKA-pensionskasser til USA's vestkyst for at få en bredere indsigt i en række af de områder, som indgår i bestyrelsesarbejdet.

Det var et tætpakket program, der ventede bestyrelsen. På turen fik bestyrelsen indblik i PKA's nuværende og potentielle private equity og venture investeringer, som er investeringer i mindre ikke-børsnoterede selskaber – en direkte opfølgning på en af beslutningerne på generalforsamlingen i 2019. Undervejs besøgte bestyrelsen også solcelleparken Tranquility, som pensionskasserne har investeret i. Her var det især interessant at få et indblik i lagring og transport af energi, men også hvordan områdets klima og geografi bliver udnyttet bedst muligt for at skabe de bedste rammer for at producere mere grøn energi.

Pensionskassens ledelse

Pensionskassens bestyrelse har ansvaret for den overordnede ledelse af pensionskassen. Bestyrelsen er sammensat af 8 medlemmer, af hvilke to udpeges af Farmakonomforeningen, herunder formanden, to medlemmer udpeges af Danmarks Apotekerforening og tre vælges af og blandt pensionskassens medlemmer på generalforsamlingen samt to særlige sagkyndige som udpeges af den deltagende organisation. De uafhængige bestyrelsesmedlemmer har særlige kvalifikationer inden for regnskab eller revision samt investering og forsikring. Desuden har de ledelseserfaring fra en finansiel virksomhed.

Hvis bestyrelsen gennem Farmakonomforeningens udpegning af formanden, ved generalforsamlingsvalg eller ved Danmarks Apotekerforenings udpegning allerede har medlemmer med kvalifikationer inden for regnskab og/eller revision og/eller med særlig viden og erfaring inden for investering og/eller forsikring, kan Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening undlade at udpege det eller de sagkyndige medlemmer, foreningerne er berettiget til at udpege i fællesskab.

Bestyrelse

Udpeget af Farmakonomforeningen

- Henrik Klitmøller Rasmussen, formand
- Christina Durinck, næstformand, formand for Farmakonomforeningen

Udpeget af Danmarks Apotekerforening

- Jørgen Mostrup, apoteker
- Jesper Gulev Larsen, apoteker

Generalforsamlingsvalgt

- Susanne Engstrøm, medlem, farmakonom
- Lisa Wieweg Rosendal, medlem, farmakonom
- Ann-Mari Grønabæk, medlem, farmakonom

Udpeget af Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening

- Susanne Kure, revisionsudvalgsformand, professionelt bestyrelsesmedlem og konsulent

Det er bestyrelsens opgave at fastlægge pensionskassens overordnede retningslinjer, ligesom det er bestyrelsen, der ansætter pensionskassens

daglige ledelse og er ansvarlig for en forsvarlig organisation af pensionskassens virksomhed. Bestyrelsen er ansvarlig for at indkalde til generalforsamling og til at afgive beretning om pensionskassens virksomhed til generalforsamlingen.

Se bestyrelsesmedlemmernes CV på pka.dk.

Revisionsudvalg

I henhold til lovgivningen skal der være et revisionsudvalg, der har særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaflægelse. Der er krav om, at formanden for revisionsudvalget skal være uafhængig af pensionskassen og have kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision. Pensionskassens revisionsudvalg har tre medlemmer.

Formand for revisionsudvalget er bestyrelsesmedlem Susanne Kure, som fra 2003 har været vicedirektør i Vækstfonden og siden 2015 har arbejdet som professionelt bestyrelsesmedlem og konsulent. Susanne Kure opfylder med denne baggrund kravene til at være uafhængig af pensionskassen og at have kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision.

Det øvrige medlem af revisionsudvalget er

- Susanne Engstrøm

Revisionsudvalget holder fælles møder med revisionsudvalgene i de tre øvrige PKA-pensionskasser samt PKA+.

Bestyrelseshonorar årligt

Formandens honorar er 193.270 kr., og næstformandens honorar er 128.850 kr. Bestyrelsesmedlemmernes honorar er 55.141 kr. Revisionsudvalgsformandens honorar er 128.850 kr. og den særligt investeringssagkyndiges honorar er 73.709 kr. Revisionsudvalgsmedlemmernes honorar er 21.653 kr. årligt. Bestyrelseshonorarer udbetales direkte af PKA A/S.

Direktion

- Peter Damgaard Jensen, administrerende direktør til 29. februar 2020.
- Jon Johnsen, administrerende direktør fra 1. marts 2020.

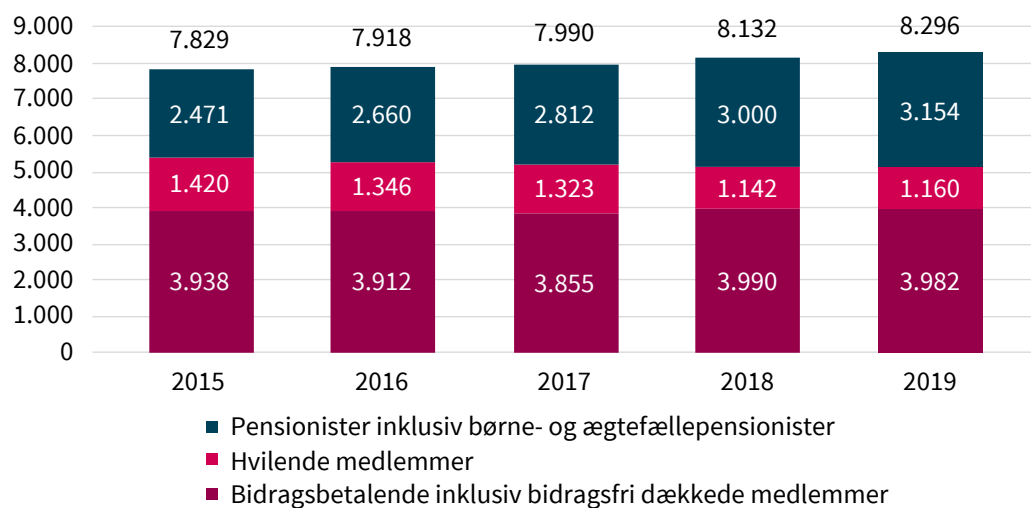
Læs mere om direktionens aflønning i afsnittet om PKA A/S.

Året i tal 2019

Se mere om pensionskassens udvikling i 2019, herunder afkastet, udbetalinger til medlemmer, pensionsbidrag og meget mere.

Medlemmer

Figur 1 – Udvikling i medlemstallet 2015-2019

Figur 2 – Tilgang af nye pensionister 2018-2019

	2018	2019
Alderspensionister	237	175
Førtidspensionister	18	19
Børnepensionister	19	32
I alt	274	226

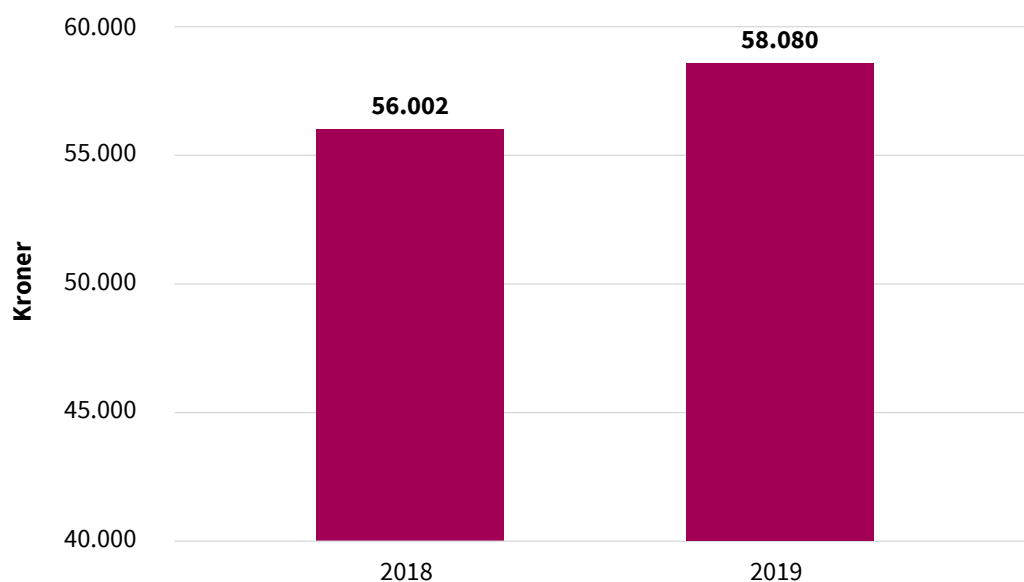

Figur 3 – Gennemsnitsaldre 2019

*) Den reelle tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet kan ligge før alderspensionering, hvis medlemmerne fx vælger at gå på efterløn og/eller udsætte udbetalingen af alderspension.

Gennemsnitsaldre	2019
Alle medlemmer	53 år 8 måneder
Ved afgang fra arbejdsmarked*	62 år 7 måneder
Ved alderspensionering	63 år 2 måneder

Figur 4 – Gennemsnitligt bidrag, bidragsbetalende medlemmer

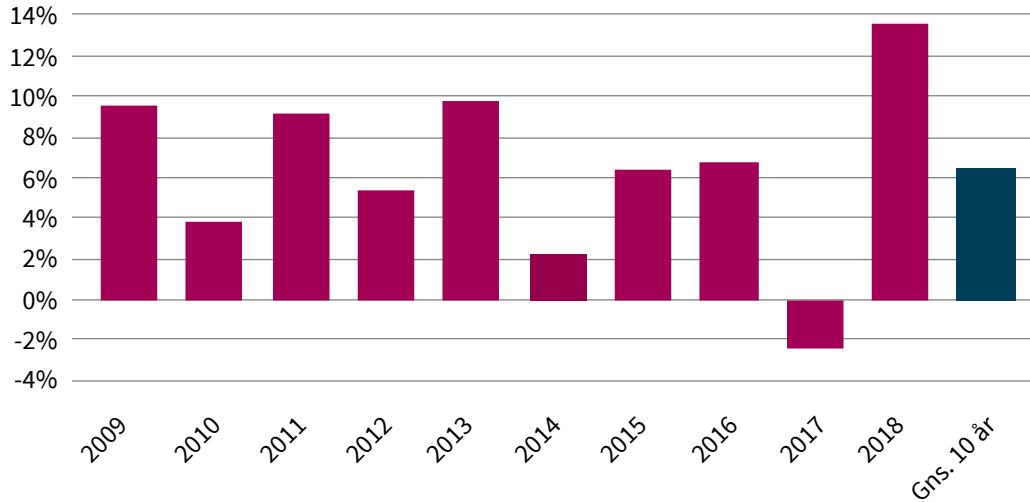
Figur 5 – Pensionsudbetalinger 2018-2019

I mio. kr.	2018	2019
Alderspensioner	395	427
Førtidspensioner	23	22
Børnepensioner	4	6
Aldersopsparring	21	19
I alt	443	474

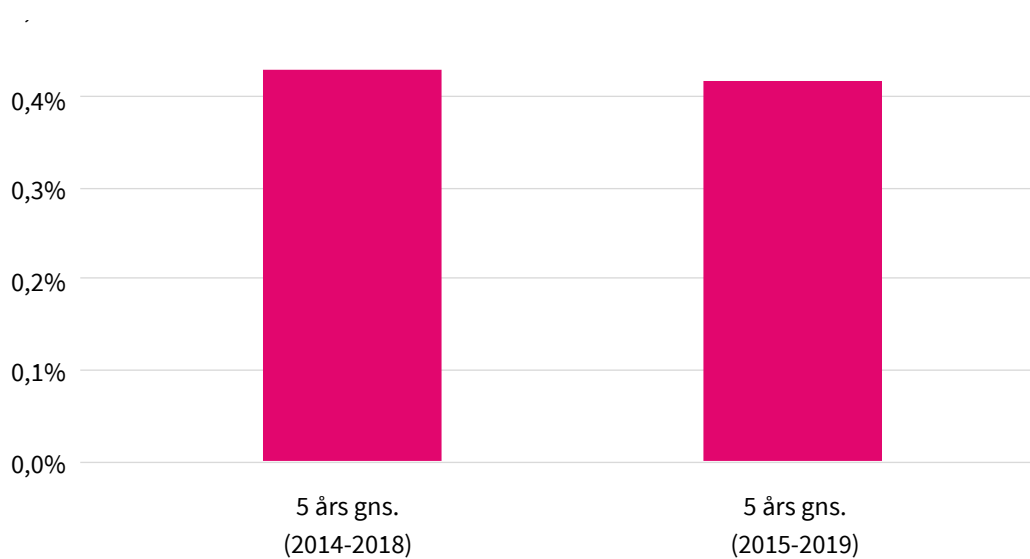
Investeringer

Figur 6 – Samlet afkast i procent (N1) 2010-2019

N1 er det samlede investeringsafkast før pensionsafkastskat (PAL)

Figur 7 – Investeringsomkostninger 5 års gennemsnit

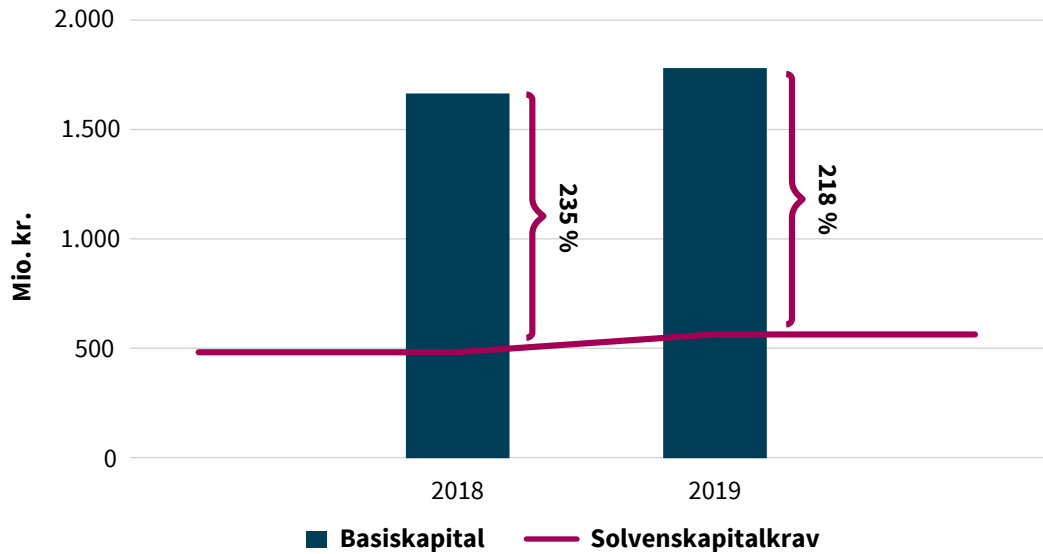

Risiko, solvens og økonomi

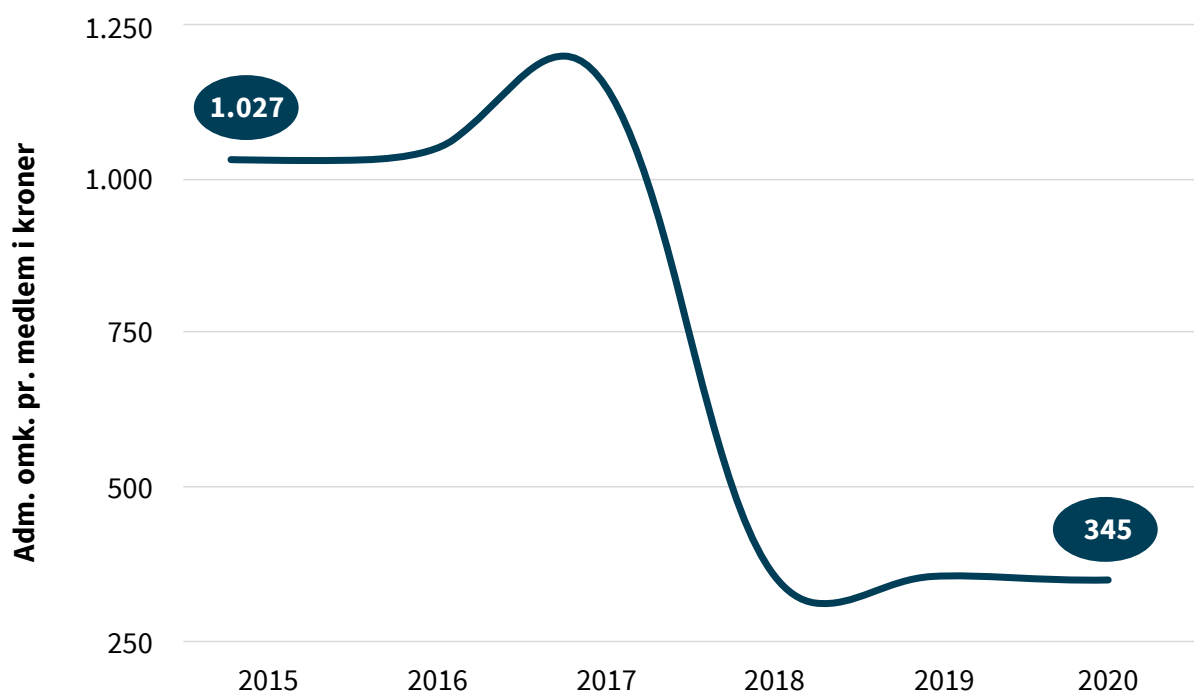
Figur 8 – Solvenskapitalkrav

Pensionskassens basiskapital skal som minimum kunne dække det opgjorte solvenskapitalkrav. Kravet er opgjort på baggrund af standardmodellen fra Solvens-II reglerne.

Ved udgangen af 2019 var basiskapitalen 1.786 mio. kr., mens solvenskapitalkravet var 561 mio. kr. Basiskapitalen kan dække solvenskapitalkravet ca. 3 gange, hvilket sikrer en fortsat solid overdækning på 218 %.

Figur 9 – Administrationsomkostninger pr. medlem 2015-2020

Figur 10 - Resultatopgørelse 2015-2019

Årets resultat viste et overskud på 95 mio. kr.

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Indtægter					
Medlemsbidrag i alt	192	198	195	200	202
Resultat af investeringer efter skat	195	552	605	-213	1,123
I alt	387	750	800	-13	1.326
Udgifter					
Pensionsudbetalinger	366	407	418	463	497
Administration	10	8	9	3	3
I alt	376	415	427	467	500
Til rådighed	12	335	373	-480	825
Overført til pensionshensættelser	-126	-184	-89	425	-731
Årets resultat	-114	151	284	-55	95

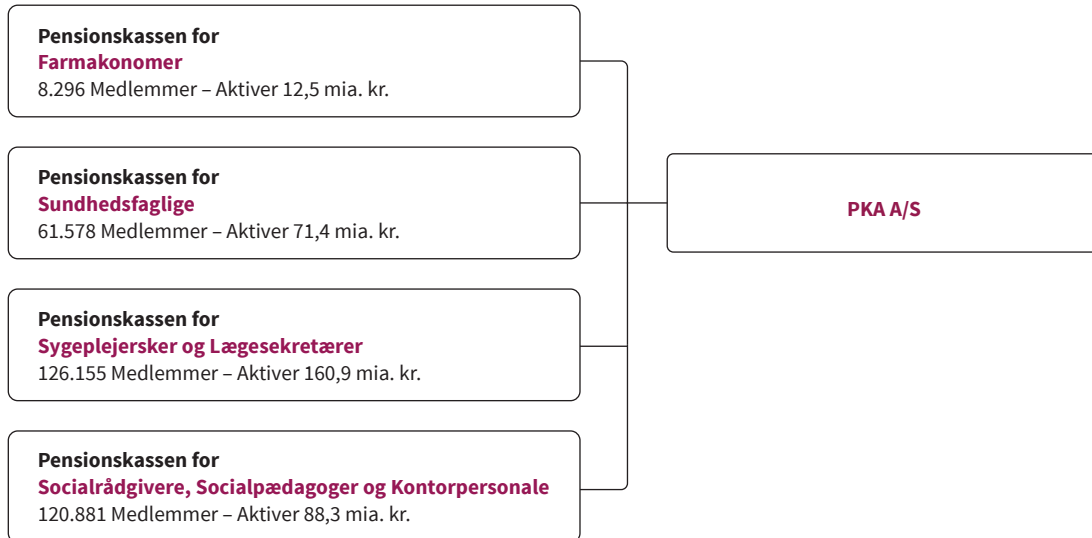
Figur 11 - Balance 2015-2019

Aktiverne udgjorde 12,5 mia. kr. ved udgangen af 2019.

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	2019
Aktiver					
Obligationer mv.	188	231	286	5.953	6.463
Investeringsforeningsandele	9.594	9.163	10.379	4.657	5.457
Aktier	284	1.018	222	334	519
Afledte finansielle instrumenter	0	0	0	90	86
Ejendomme	4	4	4	4	8
I alt	10.069	10.415	10.891	11.037	12.533
Passiver					
Hensat til pensioner	8.591	8.867	8.955	8.546	9.238
Medlemskapital	0	0	423	407	446
Egenkapital	1.380	1.439	1.301	1.246	1.340
Øvrige passiver	98	109	212	838	1.509
I alt	10.069	10.415	10.891	11.037	12.533

PKA A/S

Organisation

PKA's bestyrelse

Valgt efter indstilling fra Danske Regioner

- Stephanie Lose, formand, regionsrådsformand
- Ulla Astman, regionsrådsformand

Valgt efter indstilling fra KL

- Mogens Jespersen, borgmester

Valgt efter indstilling fra de faglige organisationer

- Grete Christensen, næstformand, formand DSR
- Jette Søgaard Nissen, hospicechef
- Benny Andersen, forbundsformand SL
- Ghita Parry, formand Kost & Ernæringsforbundet
- Bodil Otto, formand HK-Kommunal
- Christina Durinck, formand for Farmakonomforeningen

Valgt af medarbejderne i PKA A/S

- Søren Grooss, porteføljemanager
- Niels Møller, juridisk chefkonsulent

Udpeget af Danmarks Apotekerforening

- Jesper Gulev Larsen, apoteker, observatør

Formandens og næstformandens honorar er 90.135 kr., og de øvrige medlemmers er 55.141 kr. Grete Christensens honorar bliver udbetalt til Dansk Sygeplejeråd. Bodil Ottos honorar bliver udbetalt til HK/Kommunal, og Ghita Parrys honorar bliver udbetalt til Kost & Ernæringsforbundet.

PKA's direktion

Direktionen er den samme som i de fire pensionskasser. I 2019 har den bestået af Peter Damgaard Jensen, administrerende direktør.

Administrerende direktør Peter Damgaard Jensens vederlag var i 2019 på knap 4,4 mio. kr. Han har et opsigelsesvarsel på 18 måneder.

PKA's bestyrelser har udnævnt Jon Johnsen som ny administrerende direktør. Han startede i PKA den 1. marts 2020, i forbindelse med at Peter Damgaard Jensen gik på pension. Vederlag til Jon Johnsen vil være på knap 4,4 mio. kr. i 2020, beregnet på helårsbasis. Han har et opsigelsesvarsel på 12 måneder.

Direktionen har ikke bonus- eller andre incitamentsaflynninger.

PKA's daglige ledelse består af direktionen og direktørerne fra Investeringer, Finans, 'Jura, Uddannelse & Ledelse', samt 'Medlemmer & Aktuariat'.

Lønpolitik i PKA

Alene medarbejdere i PKA's investeringsafdeling har en aftale om begrænset bonusordning. Investeringsdirektøren er ikke omfattet af aftalen om bonusordning.

Du kan finde en oversigt over PKA's lønpolitik på [pka.dk](#)> Om PKA> Medlemsdemokrati> Delegerede, bestyrelser og generalforsamlinger> Vælg pensionskasse> Læs mere> Godt bestyrelsesarbejde> Lønpolitik.